

dálása során tartóztatták le 1938-ban; nyilvános perére nem került sor, egyszerűen kivégezték. Nem világos, milyen céllal forszírozták Babel kihallgatása során az ő „vonalát” – csak feltételezhető, hogy az NKVD-t a Kremllel szembeni, ez esetben utólagos bizonyítási kényszer motiválta.

8. Vlagyimir Kantorovics: BABEL RASSZKAZI-VAJET O BETALE KALMIKOVE. In: VOSZPOMINANIJA O BABELE. Moszkva, 1989. 167–179. o. A szerző említi ugyan, hogy a kaukázusi hadfiról szóló elbeszélései közben Babel papírlapokat vagy talán füzetet tartott a kezében, ám abba egyszer se pillantott bele.

9. Babel vallomása egyébként Betal Kalmikov említése után így folytatódott: „*Ily módon két terv is létezett a terroristaterv végrehajtására. Az egyik arra az eshetőségre, ha Sztálin Nalcsikba utazik, a másik pedig Jezsovék kremlbeli lakására koncentrált, mint olyan helyre, amely a legalkalmasabb a terrorakció megvalósítására. A végrehajtókat Jezsovának vagy Koszarevnek kellett volna a helyszínre juttatnia, mivel mindkettőjüknek megvolt az ehhez szükséges valamennyi belé-*

pője. Ha a Kremlben nem sikerült volna a terrorakciót végrehajtani, akkor annak helyszíne Sztálin és Vorosilov nyaralója lett volna.”

10. A tervezett kolhozregény két ismert fejezete, a GAPA GUZSVA és a KOLIVUSKA valójában remekmű – de éppen ezért a maga szörnyűségében láttatja az orosz parasztság tönkretételét, és így nem volt folytatható.

11. Sztahanovhoz hasonló sikerű feltaláló-vas kohászok dinasztiája; a családfő, Ivan Korobov (1882–1952) az 1930-as években Szovjetunió-szerte a legjobb termelési eredményt érte el a makajevszkojei nagyolvasztóban. Fiai közül Pavel vaskohászati miniszterhelyettes, Nyikolaj és Ilja mérnök-feltaláló lett. Ők a hősei Alekszandr Bek magyarul is kiadott ÚJ KI-NEVEZÉS című regényének, amely a szerző életében nem jelenhetett meg.

12. Az orosz „mir” szó, mint ismeretes, „békét” is jelent; a vallomásokban végig mindkét értelemben visszatér.

13. Ehrenburg valójában közismerten bőbeszédű volt, és nagyon szeretett ismerkedni.

Kun Árpád

PALINÓDIA

Tudod én nem tudom még nem tudom mi volt ez.
Láttalak elmenni tétova volt a lépted.

Alig egy hátizsák volt hirtelen pakoltál.
Alig létező lény voltál már nem te voltál.

Alig hogy együtt voltunk csak egy élet telt el.
Nem vagyunk már együtt látom hogy mégse telt el.

Kibontottuk megvetettük már nem az ágyunk.
Süt a cserépkályha hiányzunk nem hiányzunk.

Valaki elment innét valaki még itt van.
Aztán ő is elmegy ott maradnak a múltban.

És minden megtörtént már a minden csak ennyi.
Tétova volt a lépted láttalak elmenni.

APOKALIPSZIS

Nem fújnak trombitát, halkán beszélgetve várnak
az angyalok. Nem lesz ítélet, csak elmúlik minden.
Szomorúság visz el férfit és nőt,
gyerekek már nincsenek, felnőttek pár nap alatt.
Valaki hanyatt fekszik a pázsiton, utoljára
nézi az eget, a lombokat. Kifő az utolsó kávé.
Leejtik az utolsó tányért a készletből,
megrendül a föld. Az ablakban itt a tenger.
Nagy meleg lesz és nagy hideg.
Utoljára hallja az embereket az Úr: Szerettem, nem szerettem.

Rákos Sándor

KÉTSOROS

bezárva egyetlen időmbe
mint borostyánba gyík-elődöm

MÉRLEG

a tompa létezés magára
csak ha általunk rá nem érez
korlátait ostromló értelmünk
mérni kényszerül mérhetetlent

bolygóival forog tengelyén
csillag-körhintánk a Nap körül
éjjelt nappal telet tavasz követ
mindig ugyanaz mindig másik

a parány s a végtelenül nagy
tudat nélkül tudás tudója
lángelméjű önmagateremtés
remekléseit sokszorozza